

cije Loyolski u uputama osobi koja meditira.

U naslovu knjige dva su pojma posebna i znakovita: *nedjelja* i *susret*. Nedjelja je važan dan u tjednu. Vjernici toga dana pohađaju svetu misu. To je poseban susret s Gospodinom i drugim vjernicima. Također, obitelj se nastoji naći oko zajedničkoga stola, susresti se u svojoj kući, svome stanu, na svome ognjištu. Ta dva susreta posebno su važna za cijelu obitelj i za svakog pojedinca. Susret kod stola Gospodnjega u crkvi i susret kod stola blagovanja u domu čine taj dan u tjednu značajnim i unose u njega posebno ozračje kojeg nema u druge dane. Za oba ova susreta nastojimo se pripremiti. Kao što otac i majka najviše doprinose ozračju u kojem bi susret kod stola bio ugodan i dobar, tako i autor ove knjižice nastoji pomoći svakome tko želi da i njegov susret s Bogom bude ugodan i dobar, poseban.

Zadržao se samo na tekstu koji je zapisan u Evandjelju i ne piše ništa o drugim dvama tekstovima koji se također čitaju za vrijeme sv. mise. Možda je to učinio kako bi sve bilo jednostavnije i lakše. Možda kani napisati sličan priručnik o drugim tekstovima, dvama čitanjima i psalmu. Svakako, s njima bi se dobila cjelina Božje riječi koja se nedjeljom naviješta.

Knjižica doista želi pomoći da se istinski susretnemo s Božjom riječi, da s njom molimo i nad njom meditiramo. Može pomoći i u pripremi za nedjeljnu propovijed. Pisac nam ovom knjižicom želi pomoći steći iskustvo živoga Boga koji je prisutan među nama, od vremena došašća pa do svetkovine Krista Kralja. Čitajući ove tekstove i meditirajući ih,, pratimo Isusa na njegovu putu, kako to sv. Marko živopisno prikazuje. Evandjelja su uglavnom donesena u cjelini, kakva se nedjeljom i blagdanima čitaju na sv. misi, uz, katkad, neznatna kraćenja.

U svakome odlomku Evandjelja prepoznajemo temeljnu misao te pisac potiče da molimo za milost koja nam je

potrebna i koju nam Gospodin može udijeliti. Tek kada doživimo Gospodina u njegovoj riječi i prepoznamo ga dok nam govori, možemo ga doživjeti i prepoznati i u lomljenju kruha. Ova nam knjižica želi pomoći da ga prepoznamo u riječi, a potom i u pretvorbi i pričesti.

Josip Jurak

S. Marija od Presvetog Srca Anka Petričević, *Riječ — izvor života (Filozofsko-teološke studije, eseji i meditacije)*, Symposion, Split, 2011, 232 str.

Riječ ima moć preobražavati ljudski život, unositi u njega radost, slobodu i mir, ali s druge strane i tugu, robovanje i uznemirenost. Ona može izgrađujuće djelovati na pojedinca i društvo, ali i razarajuće. O pozitivnoj dimenziji riječi, u kojoj ona postaje izvorom vječnoga blaženstva i metafora Jedinorodne Riječi, progovara u svojoj zbirci filozofsko-teoloških studija, eseja i meditacija naslovljenoj *Riječ — izvor života* priznata autorica na području poetske, dramske, filozofsko-teološke i duhovne litarature, klarisa s. Marija od Presvetog Srca Anka Petričević.

Knjiga je podijeljena u tri dijela koji sadrže studije, eseje i meditacije napisane i objavljene u različitim publikacijama i vremenskim razdobljima. U prvoje dijelu nalaze se četiri rasprave objavljene u uglednim zbornicima. Prva od njih, naslovljena *Put u dinamizam božanskoga života*, govori nam o razmatranju o mističnome životu, o Ljubavi, o raznolikim spoznajama Boga, putovima i načinima ostvarivanja dobra, o mističnome sjedinjenju duše s Bogom. U ovoj raspravi razmatra se o spoznaji Apsolutnoga Bića, ukazuje se na nesavršenost i ograničenost ljudskoga razuma koji vlastitom snagom ne može spoznati to Biće, ali uspijeva u tome motrenjem i gonetanjem božanske mudrosti.

Druga studija *Sloboda u službi Ljubavi*, koja je objavljena u čast p. Rudolfa

Brajčića povodom 75. obljetnice njegova života, razmatra slobodu kao duhovno-moralnu vrijednost pri čemu se iznose primjeri iz ključnih djela zapadnoeuropske književnosti prožimani kršćanskom duhovnošću, poslije čega se navode misli filozofa egzistencijalista, sekularnih i kršćanskih, i njihov pogled na pojam slobode, da bi se završilo iznošenjem pojma slobode u suvremenoj teologiji.

Treća teološka rasprava zbirke s. Marije od Presvetoga Srca nosi naslov *Riječ u službi duha — u službi evangelizacije* u kojoj se razmatra o pojmu riječi s različitih vidika, s naglaskom na njegovo antropološko-psihološko i sociološko značenje. Središnje mjesto treće studije zauzima razmatranje o snazi riječi u književnome izrazu gdje autorica, kao iskusna i priznata književnica, iznosi stavove o velikome utjecaju koji umjetnici riječi mogu izvršiti na sudbinu čovječanstva moralno ga uzdižući te budeći njegovu svijest i savjest. Nakon toga slijedi niz eseja o mjestu koje riječ zauzima u službi duha, evangelizacije i Jedinorođene Riječi Božje.

Prvi dio zbirke *Riječ — izvor života*, koji je ujedno i najvažniji, završava studijom *Misterij bezakonja* gdje s. Marija od Presvetog Srca objašnjava svoje vide-nje grijeha, krivnje, kajanja i oprostjenja na primjeru Raskoljnikova, središnjega lika romana *Zločin i kazna* F. M. Dostojevskoga.

Drugi dio knjige sastoji se od osam eseja u kojima autorica iznosi dio svoje autobiografije, svojega duhovnoga i mističnog iskustva. Uvodni esej *800. obljetnica Sestara Klarisa* prikaz je povijesti duhovnoga poziva sv. Klare Asiške, utemeljiteljice reda, i priprema koje se obavljaju za veliku obljetnicu koja se navršava ove godine — osam stoljeća postojanja reda koji je uvelike obilježio povijest Crkve.

Esej *Isus Krist — alfa i omega svih stvorenja* promišlja o Kristu na temelju

učenja Ivana Dunska Dunska o čovječanskoj naravi Kristovoj i njegovu Otkupljenju. *Svjedočanstvo vjere i ljubavi* osvrt je na kršćanstvo u hrvatskome narodu, na njegovu pobožnost, svece, blaženike, svetišta.

O Životu — u povodu spomena 'Dana Života' i *O obitelji* kratki su eseji koji govore o darovanome životu i značenju obitelji u njemu. Esaj *Čovjek Božji* recenzija je knjige prof. dr. Mladena Parlova o svećeništvu u kojoj s. Marija od Presvetog Srca donosi razmatranja o svećeničkom poslanju. U eseju *Veseli li se tko, neka pjeva hvalospjeve* autorica istražuje smisao veselja i radosti koji svoje najdublje značenje poprimaju u slavljenju i veličanju Boga. Drugi dio zbirke *Riječ — izvor života* završava autobiografskim prikazom jednoga dijela života s. Marije od Presvetog Srca naslovljenim *Sjećanje na dane provedene u konviktu na Lovretu — Split*.

U trećem dijelu knjige autorica iznosi svoj prilog nacrtu prvoga Ustava Republike Hrvatske, koji je na molbu prvoga hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana pripremila u razdoblju od 8. do 14. rujna 1990. i poslala državnomu vrhu, a u kojem zastupa stav da se Ustav treba temeljiti na prvome i vječnom zakonu — *Lex Aeterna* ili vječnome Božjem planu. Ustavom bi trebalo priznati vrhovni autoritet, omogućiti poznavanje ontičkoga temelja, poštivati slobodu, ljudsku osobu i njezinu duhovnu narav. U prilogu se ističe važnost moralno-ćudorednoga i vjerskog odgoja, prosvjete i kulture, potrebe izgradnje društvenih odnosa na načelima ljubavi.

Zbirka *Riječ — izvor života* svjedočanstvo je duboke vjere, bogate duhovnosti, velike teološko-filozofske i književne formacije s. Marije od Presvetog Srca Anke Petričević te predstavlja riznicu bogatstva iz kojega nadahnuće za svakodnevni život i rad može crpiti šire

čitateljstvo kojemu je i namijenjena ova knjiga koja nam velikom snagom svojih ljudskih riječi usmjerava pogled duha i uma prema onoj jedinjoj Vječnoj Božjoj Riječi, izvoru pravoga života.

Alan Modrić

S. Marija od Presvetog Srca (Anka Petričević), *Pjesme srca*, Symposion, Split, 2011, 201 str.

Pjesme srca nova je zbirka poezije već poznate i potvrđene hrvatske književnice sestre Marije od Presvetog Srca odnosno Anke Petričević. Zbirka je u kontinuitetu s poetikom prijašnjih (primjerice, *Mistične ruže*, *Zov vječnih vrhunaca*, *Dosegnuh svoj sjaj*) te dodatno obogaćuje nemalu bibliografsku autoričinu baštinu (preko 40 objavljenih djela). Zbirka je podijeljena na šest ciklusa koje čini 148 pjesama: *Zavičaj u srcu* (26), *Čezne srce moje* (14), *Žeda srca* (46), *Vječnoj, utjelovljeno ljubavi* (16), *Pod križem* (24) i *More preda mnom* (22). Djelo je obogaćeno i ilustracijama Danijele–Karmeke Kovačić koje komplementiraju kristocentričnost, prozračnost i intimnost poezije. Sve pjesme sestre Marije naglašeno su mistično–duhovnoga sadržaja; i kada izbor riječi nije eksplicitno religiozan, ocrtava se temeljno transcendentalističko pjesničko usmjerenje (*nebo, zora, nebeski svod, golubica*). Dominantni su motivi, često sublimirani u posljednji, sadržajno zaokružujući stih (često, zapravo, singularnu misao): *čežnja, srce, vječnost, sjaj, ljubav, jecanje, noć, tišina, žeđ, izvor, dubina, cvat, božanski Drugi*: »On u meni / trajno šumi... / On u meni — / jeca.« Pjesnikinja osebnim intimističkim, neposrednim stilom opisuje stanja srca naspram božanskoga: od noći, čežnje, nesigurnosti, trpljenja i potrage do utjehe, mira, ekstaze i eshatološke nade. U kratkim

slikama, uglavnom neoptrećenim ritmom ili unaprijed zadanom strukturom, očituje se lakoća, jednostavnost, protočnost misli pretvorene u pjesnički govor obilat asonancama (»Trebam Te kao breza«) i aliteracijama (»Sok Ti iz Srca sišem«), anaforama (»Ja vazda odlazim / ja vazda putujem«), ponavljanjima (»Nazočnost Tvoja / obuzima dušu moju / kao plimni val / kao plimni val«) i onomatopejama (»Mrmori u meni more«). Shvaćanje poezije sestre Marije mora biti u skladu s njezinom intuitivnošću i meditativnošću, molitvenim karakterom »mudre djevice« u iščekivanju Zaručnika. Zapravo, približiti se punijem shvaćanju njezine poezije znači uživjeti se, su–živjeti duhovnost (s brojnim aluzijama na franjevačku baštinu zanesenosti prirodom, očitovanjem Boga kroz stvorenje te mističnom čežnjom) iz koje pjesme nastaju. Lirski je subjekt nerijetko trpeći recipijent; on je umoran (*Umorna sam*), čeka (*Čekam Te*) prikovan je (*Prikovao si me uz jarbol*), moli Isusovu blizinu (*Dodi, Gospodine*), sanja (*Probudi me*), promatra (*Vodoskok*), »biva uz« (*Da s Tobom mogu biti*), biva stvoren (*Oh, ti me stvori*), biva prožet ljubavlju (*Ovij me ljubavlju svojom*); drugim riječima, on radikalno ovisi (jer riječ je o istinskoj kršćanskoj mistici) o Bogu i sve prima od njega. To, međutim, ne niječe aktivnu ulogu subjekta u nekim pjesmama (npr. u *Vječno si mi mlad* — »S tobom ću, / spašavat' svijet« ili »Ulazim noću u Getsemani, / nalazim Te« pjesme *U Getsemani ulazim*), već se konformira temeljnoj stvarnosti vlastite kontingencije koja biva oživljena božanskom ljubavlju, kako bi potom djelovala s njom. Ova zbirka potvrđuje mjesto s. Marije kao važne pjesnikinje religioznoga nadahnuća koja jednostvanom ljepotom lako dopire do čitatelja.

Hrvoje Juko